

EXPOSICIÓ TEMPORAL

L'Oceà parla. Noves ecologies i noves economies del mar

Del 10 d'octubre de 2024 al 23 de febrer de 2025 – Disseny Hub Barcelona

DOSSIER DE PREMSA

L'Oceà parla. Noves ecologies i noves economies del mar

Del 10 d'octubre de 2024 al 23 de febrer de 2025, Disseny Hub Barcelona

INTRODUCCIÓ

Del 10 d'octubre de 2024 al 23 de febrer de 2025 es podrà veure al Disseny Hub Barcelona (DHub) *L'Oceà parla. Noves ecologies i noves economies del mar*, una proposta que convida el visitant a explorar **quina relació tindrà Barcelona i les ciutats costaneres amb el mar** en un futur marcat per les conseqüències del canvi climàtic sobre l'oceà i les seves formes de vida, però també les possibilitats d'aquest per oferir múltiples vies de futur. L'exposició ha estat **produïda pel DHub en el marc de la Regata cultural, vinculada a la copa Amèrica, i comissariada per Jose Luis de Vicente**, director del Museu del Disseny. Compta amb la col·laboració de **Fundación Telefónica, Manifesta 15 i iGuzzini**.

La mostra pren com a punt de partida el cas de Barcelona, que després dels Jocs Olímpics de 1992 va convertir el seu front marítim en un element fonamental per a la seva imatge i projecció. Amb una mirada global, però, s'endinsa en els **reptes i conflictes** que es reproduïen ja avui dia, i que previsiblement s'incrementaran a mig termini, a les **comunitats vora el mar**, on es concentra el 40% de la població mundial i bona part del territori més valorat. La previsible pujada del nivell del mar, l'increment d'episodis climàtics adversos i una creixent voluntat política de protegir els fons marins **obliguen a repensar la relació que estableixen les ciutats costaneres amb el mar i amb els éssers que hi viuen**, sovint grans desconeguts per als humans malgrat que estan plenament interrelacionats amb ells.

La mostra retrata els **efectes de l'activitat humana envers l'element marí** i apel·la al visitant a aproximar-s'hi amb una mirada renovada, en un moment polític i ambiental clau per a l'oceà. La ciutat francesa de Niça acollirà al 2025 la conferència de Nacions Unides sobre els Oceans on s'espera que es ratifiqui el Tractat Global dels Oceans, que pretén garantir la protecció del 30% dels oceans l'any 2030.

Una quinzena de projectes que reimaginem la connexió amb l'oceà

La proposta del DHub aborda tots aquests temes amb una **mirada polièdrica**. Amb una presentació escenogràfica, l'exposició de gairebé 900 metres mostra **una quinzena de projectes de disciplines com l'arquitectura, la tecnologia, el disseny especulatiu o l'urbanisme**. Tots intenten donar resposta a un dels reptes que hauran d'afrontar les comunitats contemporànies en el futur més pròxim: com s'interrelacionen amb l'oceà.

El conjunt de projectes explica quina és la realitat actual, planteja escenaris hipotètics de futur i reimagina la presència del mar en les vides dels humans.

Cinc dels projectes han estat creats expressament per a aquesta exposició. El col·lectiu anglès **Marshmallow Laser Feast**, un dels noms més importants en l'escena internacional del disseny digital, ha desenvolupat per a la mostra *Seeing Echoes In the Mind of the Whale*, una instal·lació audiovisual immersiva que endinsa el visitant en el viatge d'una balena i el xoc que li produeix la contaminació acústica generada per l'ésser humà. També ha estat creada per a aquesta mostra la *Cartografia Crítica de la Barcelona Submarina* de l'**Institute for Postnatural Studies**, una coproducció del DHub i Manifesta 15 que recull dades i relats dels primers 500 metres de la costa de Barcelona per tal de poder visualitzar-los i recorre'ls. Per la seva banda, l'estudi de paisatgisme **Landlab** presenta a la mostra la instal·lació *Anatomia d'una platja*, realitzada a partir d'un projecte de redisseny de la platja de la Pineda, afectada per obres al Port de Tarragona. A l'exposició també es podrà veure per primer cop una instal·lació de l'arquitecta i investigadora **Marina Otero Verzier y Daniel Miller** que explora el cas de Tuvalu, un país del Pacífic que acabarà submergit per l'aigua i que ha iniciat una migració al núvol. Per últim, també es presenta per primer cop una obra de nova creació d'**Embassy of the North Sea**, impulsada per Manifesta 15, que retrata de manera gràfica la magnitud de la muntanya de sal de Sallent, que salinitza el riu Llobregat i el seu delta, amb un impacte directe sobre l'aigua de boca de Barcelona.

A més, també s'hi podran veure peces de **plastiglomerats**, un nou material que fusiona els plàstics creats per l'ésser humà i minerals naturals com la roca o la sorra; **hidròfons** que permeten fer gravacions submarines per escoltar com l'activitat humana impacta en els ecosistemes marins, o els **biòtops** que s'han instal·lat al front marítim de Barcelona per regenerar els seus ecosistemes.

Altres projectes fan una projecció de la factura que hauran de pagar diverses ciutats costaneres si es mantenen els actuals nivells d'emissions de CO₂, mostren les conseqüències que estan vivint comunitats que ja estan patint els efectes de la pujada del nivell del mar, imaginem com seria la convivència entre humans i dofins, plantegen la instal·lació de granges de captura de CO₂ enmig del mar o presenten objectes de disseny i construcció elaborats a partir de materials presents en entorns immediats com ara la sal.

ÀMBITS DE L'EXPOSICIÓ

L'Oceà com la pròxima frontera

Aquest àmbit de l'exposició reflexiona sobre com, després de la conquesta humana de la zona de terra i de l'espai, l'oceà s'ha erigit com un nou territori a incorporar en l'imaginari i la carta de recursos per a l'ésser humà. I com, en aquest espai a cartografiar, conviuen les tensions entre la colonització per a l'extracció de nous recursos i la conservació.

-Cartografies històriques

Geographia vniversalis, Claudi Ptolemeu

El mar ha estat un món desconegut durant segles. En els mapes i cartografies històriques, l'oceà ha estat representat per éssers fantàstics i monstres, un imaginari mític i romàntic que suplia la manca d'informació.

-Plastiglomerats (2013), Kelly Jazvac

Objectes

Fa una dècada van aparèixer a la platja Kamilo, a Hawaii, unes mostres d'un nou mineral format a partir d'una barreja de deixalles de plàstic fos i sediments de platja, com ara sorra, fusta o roca. Els geòlegs que van portar a terme la investigació van anomenar aquestes roques plastiglomerats i van aventurar-se a dir que aquest nou material abunda en altres platges -de fet, aquest any se n'han descobert també a una zona costanera del Brasil- i que, en el futur, es farà servir per determinar l'època geològica en la què l'espècia humana va poblar el planeta Terra. L'artista canadenc Kelly Jazvac ha exhibit aquestes roques com a escultures a diverses exposicions i museus. Un fet que demostra com la separació entre natura i acció humana o cultura s'ha difuminat. *L'Oeà parla. Noves ecologies i noves economies del mar* presenta una selecció dels plastiglomerats recuperats per Jazvac.

-Plastics of the Mediterranean, Institut for Postnatural Studies

Objecte

Aquest cartell mostra els plàstics de la Mediterrània com si fossin espècies marines per representar com la petjada humana sobre els ecosistemes és evident i problemàtica. L'Institut for Postnatural Studies va crear aquesta representació especulativa visual que

recorda que l'espècie humana ha tractat sovint l'oceà com un lloc on enviar els seus residus i qüestiona els límits de la relació entre humans i natura.

-Hidròfons, Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques UPC

Objectes

Contràriament al que s'havia pensat durant segles, les profunditats marines no són un lloc silenciós, sinó més aviat al contrari. La manca de llum fa que moltes de les relacions entre espècies tinguin lloc a través del so i de les vibracions que genera. En aquest univers de so, té un fort impacte la contaminació sonora que els humans bolquen al mar, especialment a través de grans vaixells contenidors. Al Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques de la UPC a Vilanova i la Geltrú fan gravacions submarines per escoltar el mar i la pol·lució sonora d'origen humà amb els hidròfons, uns micròfons situats al fons del mar a través dels quals l'oceà fa arribar el seu missatge. Per crear una xarxa mundial que permeti conèixer més extensió de les profunditats marines s'ha demanat la col·laboració de petites embarcacions d'arreu del planeta, que llancen una boia al mar que permet escoltar-lo.

-Cartografia Crítica de la Barcelona Submarina (2024), Institut for Postnatural Studies.

Instal·lació de nova creació

Què saben els barcelonins del mar més proper, aquell que miren des del Passeig Marítim? Aquesta franja d'aigua també és part de Barcelona encara que no hi sigui a l'imaginari ciutadà. L'Institut for Postnatural Studies ha creat una nova instal·lació, coproduïda pel DHub i Manifesta 15, que pretén retratar 500 metres endins dels 14 quilòmetres de litoral de Barcelona. Un lloc ple de vida i d'històries: el cablejat submarí que connecta la ciutat amb la infraestructura global d'internet, les espècies marines que colonitzen els biòtops, els esculls que ens protegeixen dels temporals, etc. Una peça que recull dades i relats d'aquest lloc, poc reconeixible pels habitants de la capital catalana, per poder visualitzar-lo i recorre'l. La *Cartografia crítica de la Barcelona submarina* es complementa amb la *Sinfonia de l'escull artificial*, obra en el context de Manifesta 15 que es troba a diversos punt del front marítim.

Conflictes a la zona de contacte

Un àmbit que se centra en la zona en la què es troben el mar i la ciutat, que s'ha vist modificada a causa de les noves condicions creades per la crisi climàtica. Aquest és ara un espai en renegociació: no pas una "línia de costa", sinó una zona. Un fet que genera

friccions i nous reptes per a un urbanisme que es debat entre estratègies d'acceptació, mitigació, etc.

-Anatomia d'una platja (2024), Landlab, laboratori de paisatges.

Instal·lació de nova creació

L'estudi Landlab ha imaginat com establir i restaurar la platja de la Pineda, a Vila-seca, en el context del canvi climàtic i del nou Pla Director del Port de Tarragona. A partir d'aquest projecte, Landlab ha ideat una instal·lació, que s'estrenarà en aquesta exposició, que explica la història d'aquesta platja natural, en fa una dissecció i proposa un nou escenari: una zona de contacte -amb mesures naturals com dunes i maresmes, a més d'infraestructures- en què natura i hàbitat humanitzat conviuen i s'entrellacen.

-When pixels wash ashore [Quan els píxels arriben a la riba] (2024), Marina Otero Verzier i Daniel Miller

Instal·lació de nova creació

Tuvalu, un arxipèlag del Pacífic que acabarà submergit per l'increment del nivell del mar a mig termini, ha començat a buscar solucions pel després: ha arribat a un acord amb Austràlia perquè aquest país aculli com a refugiats climàtics les persones que es veuran obligades a deixar aquestes illes per la pujada del mar i, a la vegada, està creant una rèplica digital de país al metavers. Una estratègia de retirada davant un oceà que ja ha guanyat la batalla. A partir d'aquesta realitat, l'arquitecta Marina Otero i Daniel Miller crea una instal·lació audiovisual que es pregunta quina seria la mínima extensió que podria considerar-se Tuvalu. Aquest punt de no retorn visualitza la gestió de la fragilitat dels entorns, així com les relacions entre les comunitats i els seus territoris.

-Second Sea, plataforma interactiva. Adrian Lahoud, Benjamin Mehigan, Sam Jacoby, amb Accept and Proceed.

Projecte gràfic i digital

Second Sea és un projecte de visualització de dades que mostra l'impacte que tindrà la pujada del nivell del mar en diferents ciutats. Uns tiquets reflecteixen la factura que hauran de pagar poblacions costaneres si es mantenen els actuals nivells d'emissions de CO2, que són la principal causa del problema. D'aquesta manera, el col·lectiu vol conscienciar sobre un dels majors reptes que haurà d'afrontar la humanitat en un futur no tan llunyà si no hi ha un canvi notable en les emissions. A *L'Oceà parla. Noves ecologies i noves economies del mar* s'hi podran veure les factures corresponents a cinc ciutats: Barcelona, Buenos Aires, Dakar, Nova York i Tòquio. L'amenaça de la pujada del

nivell del mar té uns costos reals. Totes les comunitats afectades tindran recursos per fer-hi front? Existeix una consciència real entre ciutadania i Estats?

-Disseny de la retirada controlada: comunitats costaneres en la transició ecològica (2024), Adrian Lahoud, Sam Jacoby, Benjamin Mehigan amb PoOR.

Projecte gràfic i audiovisual

Aquest estudi de cas de la costa de Yorkshire, al nord d'Anglaterra, mostra que algunes comunitats ja han començat a patir els efectes de la pujada del nivell de l'aigua. Amb fotos d'infraestructures i cases afectades i entrevistes amb persones d'aquestes comunitats que expliquen les conseqüències sobre els seus pobles i el seu estil de vida, el projecte mostra una altra cara del problema: els costos socials que pot arribar a tenir l'escalfament global.

-La muntanya de sal de Sallent (2024), Embassy of the North Sea

Instal·lació

Aquesta instal·lació vol visibilitzar l'impacte que té l'explotació de la muntanya de sal de Sallent sobre el riu Llobregat, el seu Delta i, consegüentment, sobre l'aigua de boca d'una part de la ciutat de Barcelona. Aquest treball va ser impulsat per Manifesta 15 i realitzat pel col·lectiu Embassy of the North Sea, que han volgut visualitzar aquest impacte situant la muntanya de Sallent sobre l'Eixample barceloní.

Un nou pacte per a la convivència marina

Aquest àmbit posa el focus en la interrelació dels humans amb els éssers que formen els ecosistemes marins. El mar apareix com un nou espai, poblat per uns habitants aborígens, una fauna marina amb qui l'ésser humà han de crear noves formes d'empatia. L'estudi del seu llenguatge (per exemple, el de les balenes) ens pot acostar a aquest nou pacte de convivència entre espècies.

-Seeing Echoes In the Mind of the Whale (2024), Marshmallow Laser Feast en col·laboració amb el Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques de la UPC. Una instal·lació desenvolupada en col·laboració per Fundación Telefónica i Disseny Hub Barcelona.

Instal·lació de nova creació

El treball del Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques inspira una instal·lació encarregada per Fundación Telefónica i el DHub al col·lectiu britànic Marshmallow Laser Feast, especialitzats en projectes multisensorials que intenten reproduir l'espai de contacte

entre l'espècie humana i la natura. Una instal·lació creada expressament per a aquesta exposició que posa el visitant en la situació d'una balena que viatja per tot el planeta a través de l'oceà i experimenta un xoc amb l'activitat humana. Així, el visitant podrà experimentar com afecta la contaminació sonora antropogènica a aquesta espècie marina. Per exemple, les balenes escolten les tempestes perquè entenen el cicle pel qual, quan aquestes descarreguen aigua sobre l'oceà, s'aixeca el plàncton del fons marí i atreu les espècies de les quals s'alimenten. Però el soroll que emeten els grans vaixells contenidors els impedeix escoltar les tempestes. Un fet que apel·la directament als humans, al comerç mundial i a les noves formes de consum.

-Dolphyn Embassy (1977), Ant Farm

Projecte gràfic

Es tracta d'un projecte històric d'arquitectura especulativa. L'any 1975, l'estudi Ant Farm va proposar la Dolphyn Embassy, una estació d'estudi i apropament als cetacis. Aquest treball especulatiu imagina un punt de contacte on conviuen els dofins i els humans. Una mostra de com l'espècie humana ha imaginat diferents interfícies per poder-se comunicar amb les espècies marines, des d'artefactes i vestits d'immersió fins a estructures submarines com aquesta.

Reparar i regenerar

En aquest àmbit es posa de manifest la importància de protegir la vida a l'oceà i s'exposen projectes hipotètics que van precisament en aquesta línia. El manteniment dels ecosistemes marins és imprescindible per a la vida humana, ja que el 50% de l'oxigen que respirem prové de l'oceà. L'excés de fertilitzants en les aigües que acaben al mar produeix l'eutrofització: disminueix l'oxigen, proliferen les algues i es moren peixos i coralls. Davant d'aquesta realitat, aquesta part de l'exposició es pregunta com es poden dissenyar escenaris de reparació i regeneració.

-The Great Endeavor (2023), Liam Young

Audiovisual

El creador Liam Young imagina en aquest audiovisual d'estètica molt cinematogràfica i immersiva un escenari hipotètic que pretén donar resposta a una de les principals amenaces climàtiques: l'excés de diòxid de carboni. *The Great Endeavor* mostra un futur ple de captadors de carboni, molts d'ells situats a alta mar. Tota una oda al disseny de nous dispositius que busca solucions per als reptes de la societat.

-Microescull biomimètic (2024). Ocean Ecostructures

Objectes

Un altre projecte que busca reparar el dany que ha causat l'activitat humana i regenerar la vida al mar. En els darrers anys, Barcelona ha establert una política de regeneració de l'ecosistema del seu front marítim. Una de les accions que s'hi han fet és la instal·lació d'esculls i de biòtops de regeneració marina, unes peces gegants de formigó amb una superfície que no és llisa per tal d'afavorir que s'hi adhereixin i criïn espècies marines. Una mena d'arquitectura submarina pensada per a clients no humans on s'han pogut veure ja musclos i nudibrànquis, un petit mol·lusc la presència del qual és un bon indicador de la qualitat de les aigües.

Una fàbrica regeneradora

Un àmbit que es fixa en projectes que estableixen una nova relació amb l'oceà, més circular. En un context com l'actual, fan una clara aposta per deixar enrere la visió extractivista o que només considera el mar com un abocador de residus i entenen que l'oceà pot ser una excel·lent pedrera de nous materials, que estaran presents a la nostra vida quotidiana, ja sigui a través de nous aliments, bioplàstics a partir d'algues o medicaments basats en espècies marines.

-Atelier Luma

Instal·lació de vídeo i mur de sal

L'exposició mostra el treball d'Atelier Luma, el laboratori de recerca en disseny de LUMA Arles, que s'ha convertit en un dels centres de referència en disseny bio-regional. La seva tasca recupera com a materials recursos marins propis de la regió de la Camarga francesa que havien estat emprats en tasques artesanals i que la tecnificació va fer oblidar. A les salines abandonades, a partir de l'estudi de la cristallització salina, creen estructures de sal per a la construcció o làmpades.

-Laboratori d'algues

Objecte

La Plataforma d'Algues d'Atelier Luma, iniciada amb l'estudi holandès Klarenbeek i Dros, explora el potencial del cultiu de micro i macroalgues per a múltiples aplicacions materials i de disseny. A partir de diferents espècies de l'entorn de la bio-regió de La Camarga, la iniciativa ha desenvolupat un biopolímer apte per substituir els plàstics tradicionals, adequat per a sistemes de fabricació com la impressió 3D o el modelatge

per injecció. Els productes basats en algues poden ser duradors i neutres en emissions, fet que obre horitzons per a un futur post-plàstic.

Imatges en alta disponibles per premsa a:

<https://eicub.net/share/service/publicSite?node=workspace://SpacesStore/e6411b3e-4934-4417-abe3-fbe204ec0740>

Contacte de premsa:

Paula Mateu Badenes

dhubpremsa@bcn.cat

L'Oceà parla. Noves ecologies i economies del mar

Del 10 d'octubre de 2024 al 23 de febrer 2025. Disseny Hub Barcelona

Inauguració 9 d'octubre a les 18:30h

Preus

Entrada general: 6 € (inclou l'entrada a la resta d'exposicions temporals)

Entrada reduïda: 4 € (inclou l'entrada a la resta d'exposicions temporals)

Entrada general combinada: 9 € (inclou l'entrada a les exposicions permanents i a la resta d'exposicions temporals)

Entrada reduïda combinada: 6 € (inclou l'entrada a les exposicions permanents i a la resta d'exposicions temporals)